

Familiebedrijven zijn de ruggengraat van de Nederlandse economie, met een golf van eigendomsoverdrachten in 2024.

Het advies van prof. dr. Marta Berent – Braun: ‘Wees als familie goed voorbereid en voorkom onderlinge conflicten!’

Met de aankomende versoering van de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) per 1 januari 2025, staan veel familiebedrijven voor een cruciale beslissing. Onderzoek door Nyenrode Business Universiteit, uitgevoerd in samenwerking met RSM en Van Lanschot Kempen, laat zien dat 2024 een jaar wordt waarin een golf van eigendomsoverdrachten verwacht wordt. Deze beweging wordt vooral gedreven door de wens om nog te profiteren van de huidige fiscale voordelen voordat de versoeringen ingaan.

Tijdens een recent interview met prof. dr. Marta Berent-Braun (Van Lanschot Kempen-hoogleraar Familiebedrijven en Eigendomsdynamiek bij Nyenrode Business Universiteit), Yanka Ditewig (Director bij Van Lanschot Kempen) en Laura Bles-Temme (Fiscalist en Managing Partner bij RSM en verantwoordelijk voor de familiebedrijvenadviesgroep) werden de implicaties van deze veranderingen besproken. Zij deelden met ons hun inzichten en benadrukten het belang van deskundig advies, waardoor beslissingen binnen de familie gemaakt kunnen gaan worden om tot een succesvolle eigendomsoverdracht te komen. Zonder een zorgvuldig doordacht plan kunnen er aanzienlijke conflicten ontstaan, vooral wanneer de financiële en emotionele kanten niet goed worden geregeld.

Waarom is het thema van eigendomsoverdracht nu zo urgent en actueel voor familiebedrijven?

Yanka: “Ik was verrast door de onderzoeksresultaten. Maar liefst 29% van de familiebedrijven was tijdens het onderzoek actief bezig met eigendomsoverdracht. Van hen verwacht 78% dit proces tegen het einde van het jaar (2024) af te ronden. Dit is aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren, waar slechts gemiddeld 6% op een gegeven moment met een overdracht bezig was. Deze toename is voornamelijk het gevolg van de onzekerheid omtrent de fiscale wetgeving. Bedrijven willen anticiperen op mogelijke versoeringen van de bedrijfsopvolgingsregeling en gebruikmaken van de fiscale mogelijkheden die nu nog van kracht zijn om de continuïteit van het bedrijf voor de volgende generaties te waarborgen.”

“Familiebedrijven staan voor een cruciale beslissing in 2024, gedreven door de aankomende fiscale versoering van de bedrijfsopvolgingsregeling.”

Welke fiscale veranderingen zijn er op komst die invloed hebben op familiebedrijven?

Laura: “De verwachte veranderingen in de BOR zijn een belangrijke reden voor familiebedrijven om nu actie te ondernemen. Voor vastgoedfamilies is de BOR overigens al vaak niet meer van toepassing (hierover op pagina 78 meer). Daarnaast wordt verwacht dat de huidige vrijstellingen en voordelen verder beperkt zullen worden. Dit vergroot de noodzaak voor strategische planning en het overwegen van alternatieve manieren om vermogen over te dragen.”

Huidige situatie	Wijziging BOR komende jaren*
100% vrijstelling tot €1.325.253 en daarboven voor 83%	Vanaf 2025 gaat de 100% vrijstelling gelden tot €1.500.000 en daarboven 75%
Doelmatigheidsmarge kan worden toegepast. De doelmatigheidsmarge houdt in dat (niet kwalificerend) beleggingsvermogen tot 5% van het ondernemingsvermogen alsnog wordt aangemerkt als (kwalificerend) ondernemingsvermogen	De doelmatigheidsmarge van 5% voor beleggingsvermogen wordt afgeschaft (voor de BOR per 2025, voor de DSR volgt dit mogelijk later)
Geen beperking bedrijfsmiddelen gemengd gebruik	Bedrijfsmiddelen met een waarde van minimaal €100.000 die meer dan bijkomstig zijn bestemd om te gebruiken voor andere dan de bedrijfsdoeleinden van de onderneming, kwalificeren per 2025 slechts nog voor de BOR en DSR, voor zover die in de onderneming worden gebruikt
Verkrijger dient voor de DSR ten minste 36 maanden in dienst te zijn bij de onderneming	Vervallen dienstbetrekkingseis in DSR per 2025 maar verkrijger dient minimaal 21 jaar te zijn
Toegang tot de BOR en DSR vereist een belang van ten minste 5%	BOR en DSR vanaf 2025 ook van toepassing op kleinere belangen in familiebedrijven, onder voorbehoud van goedkeuring door de Europese Commissie op grond van staatssteunregels
Op grond van de verwateringsregeling kwalificeert onder voorwaarden een indirect belang van ten minste 0,5% voor de BOR en DSR	Per 2025 kwalificeert voor bepaalde gevallen tevens een indirect belang kleiner dan 0,5%, onder voorbehoud van goedkeuring door de Europese Commissie op grond van staatssteunregels
In de BOR geldt een bezitseis van 1 jaar bij overlijden en 5 jaar bij schenking. Tevens geldt voor zowel schenking als overlijden een voortzettingseis van 5 jaar	Termijn van de voortzettingseis wordt per 2025 verkort tot 3 jaar voor verkrijgingen vanaf die datum en versoepeling van de bezitseis en de voortzettingseis per 2026 waardoor er meer mogelijkheden ontstaan voor herstructureringen
Onder voorwaarden kunnen soort aandelen ook kwalificeren voor de BOR en DSR	Toegang tot de BOR en de DSR per 2026 beperken tot reguliere aandelen met een minimaal belang van 5% in het geplaatste kapitaal
Minder specifieke regels voor aanpak van constructies	Aanpak constructies (rollator-investeringen en dubbel-BOR) per 2026

* Enkele wijzigingen zijn nog niet definitief aangenomen door de Eerste en Tweede Kamer

Welke vormen van eigendomsoverdracht zijn er in de praktijk en hoe wordt hier door de respondenten naar gekeken? Wat heeft hun voorkeur en wat zijn de afwegingen?

Verschillende vormen van eigendomsoverdracht en de consequenties voor de familie

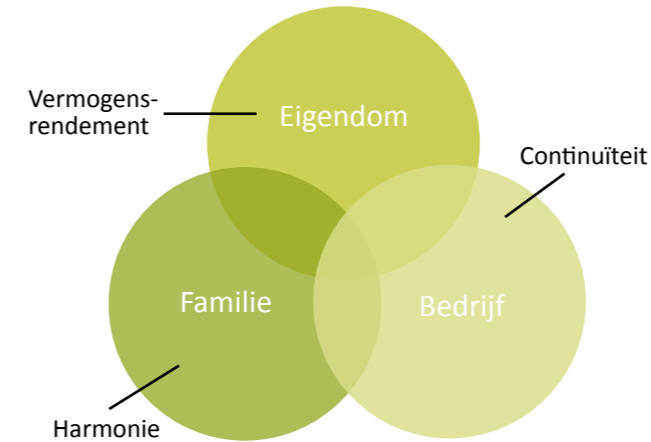
Verkoopmogelijkheden	Verkoopopbrengst	Behouden identiteit	Betrokkenheid oude generatie
Alle familieleden nieuwe generatie	Laag	Groot	Groot
Enkele familieleden nieuwe generatie	Relatief laag	Groot	Groot
Private equity	Gemiddeld	Relatief groot	Relatief groot
Verkoop aan strategische partij	Hoog	Klein	Klein

Bron: Leach 1999

Laura: “Uit deze tabel blijkt dat de keuze voor eigendomsoverdracht direct invloed heeft op de verkoopopbrengst, de mate van betrokkenheid van de familie, en het behoud van de identiteit van het bedrijf. Families die volledige controle willen behouden en ervoor zorgen dat de bedrijfscultuur en identiteit intact blijven, kiezen vaak voor overdracht binnen de familie. 50% heeft als wens dat het familiebedrijf volledig in familiehanden blijft. Dit kan echter gepaard gaan met een lagere verkoopopbrengst. Daarentegen bieden verkoop aan een strategische partij of private equity vaak hogere opbrengsten, maar gaat dit vaak ten koste van familiebetrokkenheid en de bedrijfsidentiteit.”

Waarom is het belangrijk om binnen de familie openlijk te communiceren over eigendomsoverdracht en de verschillende rollen die familieleden/kinderen kunnen spelen?

Mogelijke doelstellingen bij eigendomsoverdracht in het driecirkelsysteem van familie bedrijven

Marta: “Bij een eigendomsoverdracht binnen de familie is het essentieel om voldoende tijd en ruimte te nemen voor open communicatie over de toekomst van het familiebedrijf. Dit gesprek moet niet alleen de technische en juridische aspecten van de overdracht behandelen, maar vooral de doelstellingen van het driecirkelsysteem, kenmerkend voor familiebedrijven, belichten: eigendom - gericht op vermogensrendement, familie - gericht op harmonie, en bedrijf - gericht op continuïteit.”

Yanka: “Het is belangrijk dat er binnen de familie gezamenlijk stil gestaan wordt bij welke familieleden wel of niet een actieve rol in het bedrijf hebben of nog ambiëren. Daarnaast, hoe wordt de zeggenschap in het bedrijf naar de toekomst toe onderling geregeld? En hoe wordt bepaald wie wel of niet geschikt is voor een management-positie? “

Laura: “Tegelijkertijd moet er een eerlijk gesprek plaatsvinden over hoe de eigendomspositie van familieleden/kinderen die geen actieve rol willen of kunnen spelen, bewaakt wordt. Danwel als de kinderen geen eigendom verkrijgen in het familiebedrijf, of, hoe en wanneer zij gecompenseerd worden. Vaak zien we dat dit soort gesprekken ongemakkelijk en/of moeilijk zijn en daardoor niet of onvoldoende worden gevoerd. Dit kan leiden tot onduidelijkheden, misverstanden en zelfs conflicten binnen de familie.”

Ook hier geldt ‘it’s all about communication’.....

Marta: “Ons advies is inderdaad om deze gesprekken niet te vermijden. Laat je waar nodig extern begeleiden door professionals die ervaring hebben met familiebedrijven. Het is cruciaal dat alle betrokkenen zich kunnen uitspreken, zodat er een plan gemaakt kan worden dat recht doet aan ieders verwachtingen en ambities. Door open en vroegtijdig te communiceren, kan ‘gedoe’ binnen de familie door verkeerde verwachtingen of niet uitgesproken gevoelens binnen de familiedynamiek worden voorkomen. Een goed plan, gebaseerd op duidelijke afspraken en begrip van elkaars wensen en behoeften, legt de basis voor een succesvolle en harmonieuze toekomst van zowel de familie als het bedrijf.”

Op pagina 38 gaat Jacqueline van der Stelt samen met Lisa Goossen en Michiel van Dill van Clavis dieper in op dit onderwerp. Heel herkenbaar inderdaad. Vaak gaan we versneld beginnen met de ‘harde kant’ middels fiscale techniek & juridische structuur, maar wie bewaakt de ‘zachte kant’ door eerst goed te inventariseren, luisteren en naar elkaar te communiceren wat er mogelijk aan wensen en gevoeligheden speelt. Hoe pak je dit communicatie onderwerp aan in de praktijk en hoe leg je deze uitgangspunten binnen een familie vast?

"Een goed doordacht plan voorkomt aanzienlijke conflicten, vooral wanneer financiële en emotionele aspecten niet goed worden geregeld"

Hoe belangrijk is de psychologische en emotionele voorbereiding van opvolgers in familiebedrijven?

Marta: "Psychologische en emotionele voorbereiding is cruciaal, naast een open communicatie. Eigenaarschap in een familiebedrijf brengt niet alleen financiële verantwoordelijkheden met zich mee, maar ook een emotionele binding met het bedrijf. Het is belangrijk dat opvolgers goed worden voorbereid, zowel op het gebied van zakelijke vaardigheden als op het gebied van betrokkenheid bij het familiebedrijf. Dit helpt conflicten te voorkomen en zorgt voor een soepele overgang."

Hoe gaan families om met het bredere familievermogen en de compensatie van kinderen die geen eigendom in het bedrijf verkrijgen?

Yanka: “Naast het familiebedrijf zelf hebben veel families ook andere vermogensbestanddelen, zoals aandelen, vastgoedbeleggingen, directe of indirecte investeringen in andere bedrijven en kunstcollecties. Uit ons onderzoek blijkt dat 67% van de respondenten van mening is dat kinderen die geen eigendom verkrijgen in het bedrijf, op een andere manier gecompenseerd moeten worden. Dit betekent dat families serieus aandacht moeten besteden aan hun vermogensplanning, los van het eigenaarschap van het familiebedrijf.”

Laura: “Daarnaast vindt 66% van de respondenten dat hun kinderen ieder een even groot deel van het totale vermogen moeten krijgen. Echter, de praktijk laat zien dat deze

compensatie vaak nog niet geregeld is op het moment dat de eigendomsoverdracht van het bedrijf speelt. Uit de cijfers blijkt dat 43% van de respondenten wil compenseren door middel van schenkingen, terwijl 37% dit doet door overdracht van andere vermogensbestanddelen. Toch geeft 43% aan dat er nog niets is geregeld voor de compensatie van de kinderen die geen eigendom in het bedrijf hebben en dat dit bij vererving wordt gecompenseerd.”

Marta: “Een van de grootste uitdagingen is de compensatie van kinderen die niet actief deelnemen in het familiebedrijf. In veel gevallen is dit nog niet goed geregeld. Dit kan leiden tot conflicten en ongelijke verdelingen, vooral wanneer er onvoldoende liquide middelen

beschikbaar zijn om kinderen die niet actief deelnemen te compenseren.”

Yanka: “Een verklaring voor deze situatie kan zijn dat gemiddeld 73% van het totale familievermogen vast zit in het bedrijf zelf, wat het moeilijk maakt om liquide middelen vrij te maken voor compensatie. Dit onderstreept het belang van een gedegen vermogensplanning. Het is dan ook niet verrassend dat 49% van de ondervraagde familiebedrijven aangeeft dat er meer aandacht moet komen voor het plannen van het familievermogen. Families moeten proactief nadenken over hoe ze een eerlijke verdeling van het vermogen buiten de onderneming kunnen realiseren, zonder dat dit de continuïteit van het familiebedrijf in gevaar brengt.”

Hoe kan vastgoed bijdragen aan het effectief compenseren van familieleden die geen eigendom in het bedrijf krijgen?

Laura: “Vastgoed speelt vaak een belangrijke rol bij het compenseren van familieleden die geen eigendom in het familiebedrijf krijgen. Vastgoed is een relatief stabiele en waardevaste investering die kan dienen als een solide basis voor vermogensopbouw buiten het bedrijf zelf. Door te investeren in vastgoedportefeuilles of een familiefonds dat in vastgoed belegt, kunnen families naast waardegroei ook liquide middelen genereren die gebruikt kunnen worden om kinderen te compenseren zonder het operationele kapitaal van het familiebedrijf aan te tasten. Deze families hebben vaak een ondernemende geest en dan spreekt vastgoed vaak tot de verbeelding, omdat het concreet en tastbaar voor ze is.”

Yanka: “Vastgoed kan dus bijdragen aan het realiseren van een eerlijkere verdeling van het totale familievermogen. Naast vastgoed kunnen hiervoor ook andere vermogensbestanddelen worden benut, zoals aandelen en obligaties. Door kinderen die geen eigendom verkrijgen in het familiebedrijf te compenseren met ander vermogen draagt dit verder bij aan evenwicht en harmonie in families. “

“Psychologische en emotionele voorbereiding is cruciaal, naast een open communicatie, om opvolgers goed voor te bereiden op hun verantwoordelijkheden”

Prof. dr. Marta Berent-Braun

Marta Berent-Braun is Van Lanschot Kempen hoogleraar Familiebedrijven en Eigendomsdynamiek bij het Center for Entrepreneurship, Governance & Stewardship, Nyenrode Business Universiteit. Zij is geboren en getogen in een familiebedrijf. Marta heeft Management & Marketing aan de University of Lodz (Polen) en Economie & Bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (Nederland) gestudeerd. Zij is sinds 2007 verbonden aan Nyenrode Business Universiteit. Haar huidige onderzoek omvat onderwerpen als eigendomsdynamiek, governance, (duurzaam) ondernemerschap, en innovatie in particuliere (familie)bedrijven.

Drs. Yanka Ditewig RB

Yanka Ditewig is director bij Van Lanschot Kempen en heeft focus op het familiebedrijf. Zij studeerde Bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit en is sinds 2004 werkzaam bij Van Lanschot Kempen. Yanka is daarnaast Register Belastingadviseur en heeft de postdoctorale opleiding Grotius Estate planning afgerond. In haar huidige rol adviseert zij vermogende families, familiebedrijven en DGA's op het gebied van financiële planning, vermogensstructurering en estate planning en begeleidt zij ondernemende families bij het opstellen van een familiestatuuat.

Mr. Laura Bles-Temme

Laura Bles-Temme werkt sinds 1994 bij RSM en is tax-partner en leider van de familiebedrijvenadviesgroep binnen RSM. Daarnaast is ze CO-Managing Partner van RSM. Laura studeerde Fiscaal Recht aan de Universiteit van Amsterdam en maakt acht jaar deel uit van het bestuur van de Nederlandse Orde voor Belastingadviseurs. Laura is gespecialiseerd in DGA/ familiebedrijvenadviesing, (her) structurering en bedrijfsopvolging, opstellen familiestatuten, en vermogensoverdracht.

Eigendomsoverdracht middels bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) voor het vermogen van vastgoedfamilies

Waar moeten deze families fiscaal rekening mee houden bij het overdragen van hun vastgoedvermogen aan de volgende generatie en welke alternatieven & tips willen de fiscalisten van RSM specifiek voor dit VANDERSTELT Magazine aan hen nog extra meegeven?

Allereerst ervaren veel vastgoedfamilies het onderscheid tussen ondernemingsvermogen en vastgoedvermogen als oneerlijk en onterecht. Voor hen is het runnen van hun vermogen in vastgoed gevoelsmatig ook een bedrijf inclusief de daarbij behorende organisatie, personeel en de daarbij gewenste continuïteit voor alle stakeholders en de overdracht aan de volgende generatie. De fiscus ziet dit echter anders.

Welke fiscale wetgeving is van kracht op de eigendomsoverdracht van vastgoed-entiteiten binnen families en wat is hiervan de achtergrond?

Zoals uit ons Nyenrode onderzoek volgt kunnen belastingen een bedrijfsoverdracht kostbaar maken voor de overdracht van familievermogen, waardoor de continuïteit van de onderneming in gevaar kan komen. Gelukkig zijn er voor hen diverse regelingen waardoor de belastingdruk geen obstakel hoeft te vormen. Sinds 1 januari 2024 hanteert de “Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024” echter een nieuwe regel voor onroerend goed waardoor de continuïteit van vastgoedlichamen mogelijk wel in gevaar komt.

Wat zijn de fiscale regels voor het over te dragen beleggingsvermogen, bijvoorbeeld in vastgoed?

Kort gezegd houdt deze nieuwe regel in dat door een BV aan derden verhuurd vastgoed per 1 januari 2024 automatisch als beleggingsvermogen wordt aangemerkt. Dit heeft tot gevolg dat de bedrijfsopvolgingsregeling in de erf- en schenkbelasting (“BOR”) en de doorschuifregeling in de inkomstenbelasting (“DSR”) niet meer van toepassing zijn op aan derden verhuurd vastgoed. Deze ‘beleggingsfictie’ geldt enerzijds als het vastgoed wordt verhuurd op het moment dat de aandelen in het vastgoedlichaam worden overgedragen via schenking of vererving en anderzijds als dergelijk vastgoed nog niet wordt verhuurd, maar het wel de bedoeling is om het te gaan verhuren. Voor de vraag of sprake is van vastgoed dat ter beschikking wordt gesteld aan derden geldt dus een dubbele toets, een feitelijke gebruiktoets en een oogmerktoets.

Het kabinet heeft deze maatregel ingevoerd om de regeling eenvoudiger en gericht te maken. In de praktijk ontstond immers regelmatig discussie tussen de belastingplichtige en de Belastingdienst over de kwalificatie van verhuurd vastgoed als ondernemingsvermogen of beleggingsvermogen. Met deze nieuwe maatregel behoren dergelijke discussies in het kader van bedrijfsopvolgingen vanaf 1 januari 2024 tot het verleden. Als een bedrijf in financiële problemen komt, zou bijvoorbeeld een lening kunnen worden afgesloten of vastgoed kunnen worden verkocht, volgens de gedachtegang van het kabinet.

Geldt dit ook voor vastgoed dat gebruik wordt in de eigen onderneming?

Wij merken hierbij op dat vastgoed, dat wordt gebruikt binnen de eigen onderneming van het lichaam tot het ondernemingsvermogen blijft behoren waardoor in beginsel (wanneer aan alle voorwaarden wordt voldaan) gebruik kan worden gemaakt van de BOR en DSR bij overdracht naar de volgende generatie. Daarnaast is bepaald dat tijdelijke verhuur van vastgoed, denk hierbij aan hotels, campings, restaurants en tennishallen, niet onder de beleggingsfictie valt.

Welke alternatieven zijn er nog voor het overdragen van vastgoedlichamen?

Ondanks de versobering van de BOR en DSR ten aanzien van vastgoedlichamen, zijn er nog steeds mogelijkheden om verhuurd vastgoed op een fiscaal vriendelijke wijze over te dragen aan de volgende generatie. In dit katern zullen enkele mogelijkheden worden besproken.

“Blijf geïnformeerd over fiscale regelingen en start tijdig met het bespreken van bedrijfsopvolging. Zo legt u de basis voor een succesvolle toekomst van uw familievermogen.”

“Met de oprichting van een familie-BV of familiefonds kunnen ouders en kinderen gezamenlijk beleggen in vastgoed, waarbij ze profiteren van groei en tegelijkertijd de zeggenschap behouden.”

Een Familie BV of Familiefonds als alternatief voor verhuurd vastgoed

Aangezien de BOR en DSR niet meer van toepassing zijn op de vererving of schenking van vastgoedlichamen voor zover sprake is van aan derden verhuurd vastgoed, kan overwogen worden om vermogensoverdracht naar de volgende generatie op een andere wijze vorm te geven. Gedacht kan worden aan de oprichting van een familie-BV of een familiefonds waarin de ouders en kinderen gezamenlijk gaan beleggen in onroerend goed. Het voordeel is dat de waardeangroei van het onroerend goed dan (deels) direct bij de kinderen terechtkomt. Daarbij is het ook mogelijk om de kinderen alleen te laten delen in de economische rechten (wisten/dividenden) terwijl de zeggenschapsrechten bij de ouders rusten. Op deze manier worden de kinderen wel bij het vermogen betrokken maar blijven de ouders de zeggenschap over het vermogen houden. Bij een familie-BV is dit mogelijk door de aandelen te certificeren via een aparte entiteit (bijv. een stichting

waar de ouders in het bestuur zitten). Deze entiteit houdt dan de zeggenschap in de familie-BV terwijl de certificaathouders (de kinderen en eventueel ook de ouders) gerechtigd zijn tot de economische voordelen van de familie-BV, zijnde de huuropbrengsten en verwachte waardegroei. Naast een familie-BV kan er ook een familiefonds worden opgericht. Een besloten fonds voor gemene rekening (“BFGR”) is “fiscaal transparant”. Dit betekent dat een BFGR niet zelfstandig belastingplichtig is, maar dat het vermogen van het fonds rechtstreeks wordt toegerekend aan de participanten (de kinderen, eventueel samen met de ouders). De participanten in het familiefonds zijn de economisch eigenaren van het vermogen. De juridische eigendom van het vermogen berust bij de “bewaarder” (bijv. een stichting waarvan de ouders het bestuur vormen). Ook op deze wijze behouden de ouders de zeggenschap over het vermogen

en delen de kinderen alleen mee in de economische rechten van het (beleggings)vastgoed, zijnde de huuropbrengsten en de verwachte waardegroei. Vanzelfsprekend kennen dergelijke mogelijkheden voor vermogensoverheveling diverse juridische en fiscale aandachtspunten. Zo dienen de kinderen bijvoorbeeld vermogen in te brengen in de familie-BV of het familiefonds. Dit vermogen kan mogelijk worden geleend van de (BV van de) ouders en eventueel in de loop der jaren geschonken worden tot maximaal het bedrag van de eerste schijf in de schenkbelasting. De kinderen zullen over de lening wel een zakelijke rente moeten betalen (bijv. de rente die een bank of een willekeurige derde in rekening zou brengen). Daarnaast vindt belastingheffing over het door minderjarige kinderen gehouden belang in de BV of het fonds plaats bij de ouders en is de Wet excessief lenen een aandachtspunt.

Strategische heroriëntatie; minder beleggen in vastgoed, meer projectontwikkeling?

Naast een familie-BV of familiefonds is een andere denkrichting om de activiteiten van het vastgoedlichaam met betrekking tot beleggingsvastgoed af te bouwen ten gunste van andere activiteiten die voor de BOR en DSR wel als ondernemingsvermogen kwalificeren. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan projectontwikkeling met het oog op de verkoop van het te ontwikkelen vastgoed. Een dergelijke strategiewijziging met het oog op de bedrijfsopvolging kent vele aandachtspunten, die hier verder onbesproken blijven.

Conclusie

De BOR en DSR zijn belangrijke fiscale faciliteiten voor de overdracht van familiebedrijven, maar met de restricties voor beleggingsvastgoed zijn de voordelen versoberd. Het is essentieel om goed geïnformeerd te blijven over de specifieke voorwaarden en recente ontwikkelingen rondom de fiscale bedrijfsopvolgingsregelingen.

Het is dan ook aan te raden om in een vroeg stadium contact op te nemen met een deskundige professional om de fiscale ins en outs die van toepassing zijn op de bedrijfsopvolging van uw specifieke familievermogen te bespreken.

Mr. Janine van Veen

Janine werkt sinds 2018 bij RSM en is werkzaam in de generale belastingadviespraktijk. Janine heeft Fiscaal Recht gestudeerd aan de Universiteit van Leiden en maakt onderdeel uit van de Familiebedrijvenadviesgroep van RSM. Janine is gespecialiseerd in bedrijfsopvolging, DGA-advisering en het opstellen van familiestatuten.

Mr. Paul-Johan Swank

Paul-Johan heeft fiscaal recht gestudeerd aan de Universiteit van Utrecht en is inmiddels 15 jaar werkzaam als belastingadviseur in de nationale en internationale adviespraktijk. Sinds 2024 is Paul-Johan verbonden aan RSM, waar hij zich met name bezighoudt met fiscale advisering van personen en bedrijven rondom vastgoed en tevens onderdeel uitmaakt van de familiebedrijvenadviesgroep. Paul-Johan is gespecialiseerd in fiscale advisering rondom onroerend goed, (her)structureringen en bedrijfsopvolging.

Bij het leiden van een familiebedrijf komt u regelmatig fiscale vraagstukken tegen. Zowel wat betreft het hier-en-nu, maar zeker ook met betrekking tot de opvolging en de bedrijfsoverdracht. RSM is dé expert op het gebied van Assurance, Tax en Consulting voor familiebedrijven. De focus op familiebedrijven die wij hanteren en onze kennis op deze gebieden is wat ons onderscheidt.

